

Kultūras ministrija

K. Valdemāra iela 11a, Rīga, LV - 1364, tālr. 26532100, e-pasts pasts@km.gov.lv, www.km.gov.lv

Rīgā

14.02.2025. Nr. 5.3-1/243

Uz 31.01.2025. Nr. 10-2.3.1e/84

Latvijas Republikas Valsts kontrolei

Par lietderības revīzijas “Vai politika sabiedrības saliedētības jomā tiek mērķtiecīgi plānota un īstenota?” noslēguma dokumentu nosūtīšanu

Kultūras ministrija (turpmāk – KM) ir iepazinusies ar Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas ziņojumu revīzijā Nr. 2.4.1-28/2023 “Sabiedrības saliedētības politika – neskaidra un nekoordinēta” un sniedz viedokli par veikto revīziju kopumā.

Veiktā revīzija: vai revīzija bija nepieciešama, un vai tā veikta īstajā brīdī (laikā)?

KM ieskatā, lietderības revīzija “Vai politika sabiedrības saliedētības jomā tiek mērķtiecīgi plānota un īstenota?” (turpmāk – revīzija) bija nepieciešama un tā norisinājās piemērotā laikā – tās norise sakrita ar vairāku konceptuālu jautājumu aktualizēšanos politiskajā dienaskārtībā. Līdz ar to revīzijā konstatētās problēmas un sagatavotie ieteikumi būs lietderīgi un palīdzēs risināt problēmjautājumus.

Revīzijas ietvaros skatītais jautājums par latviešu valodas mācību pieaugušajiem pieejamību ir viens būtiskiem saliedētas sabiedrības politikas aspektiem. Jautājums par publisko pakalpojumu un institucionālās sistēmas pilnveidi ar mērķi stiprināt valsts valodas lietojumu tika diskutēts Stratēģiskās vadības tematiskās komitejas (izveidota ar 2023. gada 9. novembra Ministru prezidenta rīkojumu Nr. 2023/1.2.1.-286) 2024. gada 2. jūlija sēdē. Saskaņā ar Stratēģiskās vadības tematiskās komitejas 2024. gada 2. jūlija protokola Nr. 6 2. § 5. punktu Izglītības un zinātnes ministrijai (turpmāk – IZM) sadarbībā ar Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministriju un pārējām iesaistītajām ministrijām un institūcijām, izvērtējot iespēju iesaistīt arī privāto sektoru ir jā sagatavo un jā iesniedz izskatīšanai Stratēģiskās vadības tematiskās komitejas

sēdē priekšlikumus publisko pakalpojumu un institucionālās sistēmas pilnveidei ar mērķi stiprināt valsts valodas lietojumu (tajā skaitā, izvērtējot: līdzmaksājuma ieviešanu valodas apguvējam, tādējādi veicinot valodas apguves kvalitātes paaugstināšanu, esošā/ piešķirtā finansējuma racionālāku un efektīvāku izmantošanu, interaktīvās un digitālās iespējas, esošo sistēmu uzlabošanas un integrācijas iespējas, neveidojot jaunas sistēmas; prasību vienādošanu valodas apguvējiem, vienota procesa ķēdes izveides iespējamība no valodas apguves viedokļa un no uzņēmuma viedokļa).

Vienlaikus KM vēlas vērst uzmanību, ka jau 2024. gadā sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu (turpmāk – SIF) sagatavoja konceptuālu redzējumu par vienotas valsts valodas pieaugušajiem apguves modeli, kas tika prezentēts IZM, Labklājības ministrijai (turpmāk – LM) un Nodarbinātības valsts aģentūrai (turpmāk – NVA). KM sadarbībā ar IZM, LM, SIF un NVA strādās, lai nodrošinātu vienotu kvalifikācijas prasību, kvalitātes kritēriju un citu nosacījumu noteikšanu projektu konkursos par finansējuma piešķiršanu latviešu valodas mācībām pieaugušajiem, kā arī veiks izvērtējumu un izskatīs iespēju samazināt iestāžu, kas organizē latviešu valodas mācības pieaugušajiem, skaitu.

KM kā atbildīgā institūcija saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības jomā latviešu valodu uzskata kā neatņemamu integrācijas un līdzdalības sabiedrībā elementu un uzsver pieejamu un nepārtrauktu latviešu valodas mācību pieaugušajiem sistēmas nepieciešamību.

Vienlaikus jānorāda, ka sabiedrības saliedētība un integrācija ir horizontāla joma, ko katra valsts pārvaldes institūcija īsteno savas kompetences ietvaros. Lai nodrošinātu saliedētas sabiedrības politikas uzraudzību ir izveidota Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības pamatnostādņu 2021.-2027. gadam īstenošanas uzraudzības padome. Tā darbojas kā koordinācijas mehānisms, kurā ir pārstāvētas dažādu jomu ministrijas, institūcijas un NVO. Turklāt, saliedētas sabiedrības politika ir savstarpēji papildinoša šādām politikas jomām: sabiedrības veselība, izglītība un prasmju attīstība, valsts valodas politika, kultūrpolitika, digitālā transformācija, bērnu, jaunatnes un ģimenes lietas, reģionālā attīstība, sociālā aizsardzība un darba tirgus, valsts pārvaldes attīstība.

KM budžeta kopējais izlietotais finansējums 2024. gadā bija 268 166 085 *euro*. Savukārt KM faktiski izlietotais finansējums sabiedrības saliedētības politikas īstenošanai 2024. gadā bija 3 621 171 *euro*, kas attiecīgi veido vien 1,35% no KM kopējā budžeta. Tostarp 0,72% jeb 1 939 077 *euro* trešo valstu pilsoņu un starptautiskās aizsardzības saņēmēju iekļaušanās Latvijas sabiedrībā veicināšanai (ieskaitot Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda 2021.-2027. gada plānošanas perioda finansējumu), 0,30% jeb 798 218 *euro* diasporas identitātes un piederības sajūtas stiprināšanai, nemateriālās un materiālās kultūras un vēstures saglabāšanai, kā arī diasporas organizāciju kapacitātes stiprināšanai, 0,13% jeb 347 181 *euro* nevalstisko organizāciju atbalstam, 0,09% jeb 254 000 *euro* vienotas sociālās atmiņas izpratnes veicināšanai, 0,04% jeb 100 000 *euro* mazākumtautību kultūras savpatnības saglabāšanai, 0,04% jeb 102 967 *euro* piederības sajūtas Latvijai veicināšanai, un

0,03% jeb 78 244 *euro* pētījumu īstenošanai sabiedrības saliedētības jomā. Līdz ar to ir būtiski apzināties citu valsts pārvaldes institūciju būtisko ieguldījumu saliedētas sabiedrības politikas īstenošanā, neskatoties uz to, ka attiecīgi pasākumi nav ietverti Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņēs 2021.-2027. gadam un to īstenošanas plānos.

Revīzijas secinājumi: KM viedoklis par Valsts kontroles konstatēto problēmu iemesliem.

KM piekrīt Valsts kontroles konstatējumiem par problēmām saliedētas sabiedrības politikas īstenošanā. Vienlaikus KM vēlas vērst uzmanību, ka daudzi problēmjaucājumi, tostarp dažādu kompetenču sadrumstalotība ir skaidrojama ar vēsturisko situāciju. Proti, sākotnēji saliedētas sabiedrības un integrācijas politikas jautājumi no 2002. gada līdz 2009. gadam tika risināti Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta ietvaros. 2009. gada sākumā šie jautājumi nonāca Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijas pārziņā, bet jau 2009. gada maijā šos jautājumus savā pārziņā pārņēma Tieslietu ministrija (turpmāk – TM). Savukārt 2011. gadā daļa jautājumu tika nodota KM pārziņā, bet daļa nonāca citu ministriju – LM, IZM, TM, pārziņā.

Revīzijas ieteikumi: vai Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami, un vai tie palīdzēs uzlabot iestādes darbu?

KM augstu novērtē Valsts kontroles sagatavotos ieteikumus par saliedētas sabiedrības politikas īstenošanas pilnveidošanu un uzskata, ka tie uzlabos ne tikai KM, bet arī citu saliedētas sabiedrības politikas īstenošanā iesaistīto institūciju darbu.

KM vērs uzmanību, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2023. gada 19. oktobra rīkojumu Nr. 677 “Par valsts pētījumu programmu “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstība” 2023.-2025. gadam” tika apstiprināta valsts pētījumu programma “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstība” 2023.-2025.gadam. Pētniecības projektu īsteno Latvijas Universitāte un tā īstenošanai kopējais finansējums, kas plānots IZM budžetā, ir 1 162 500 *euro*. Valsts pētījumu programmas ietvaros līdz 2025. gada beigām tiks sagatavotas pierādījumos balstītas rīcībpolitikas rekomendācijas un datu kopas pilsoniskās sabiedrības un sabiedrības saliedētības un demokrātijas politikas plānošanai, īstenošanai, monitoringam un ietekmes izvērtēšanai.

Savukārt, lai nodrošinātu sadarbību ar pašvaldībām saliedētas sabiedrības politikas jomā, Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2021.-2027. gadam īstenošanas uzraudzības padomes loceklis ir Latvijas Pašvaldību savienība. Vienlaikus, lai sekmētu romu iekļaušanos, Latvijas Pašvaldību savienība ir loceklis arī Konsultatīvajā padomē romu līdzdalības veicināšanai. Lai nodrošinātu vēl ciešāku saikni ar pašvaldībām, KM plāno Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2021.-

2027. gadam īstenošanas uzraudzības padomē aktualizēt jautājumu par pašvaldību iesaisti saliedētas sabiedrības jomas politikas veidošanā un īstenošanā. Atbilstoši padomes lēmumam tiks paplašināts uzraudzības padomes sastāvs.

Vienlaikus, lai uzlabotu integrācijas pasākumu starpsektorālo koordināciju, KM Pilsonības, migrācijas un integrācijas fonda 2021.-2027. gada plānošanas perioda ietvaros plāno veikt esošās sistēmas kartēšanu un koordinācijas izvērtējumu, kā arī ņemt vērā izvērtējuma rezultātus turpmāko pakalpojumu plānošanā.

Valsts sekretāre

(paraksts*)

D. Vilsone

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu